

СТАНОВИЩЕ

**от доц. д-р Надежда Кръстева, преподавател в Югозападен университет
„Неофит Рилски“ – Благоевград**

ОТНОСНО: дисертационен труд на тема: „*Престъпно управление на МПС в хипотезите на чл. 343в от Наказателния кодекс*“ за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по докторска програма „Наказателно право“, професионално направление 3.6. Право, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки с автор **Даниел Миленов Илиев**, докторант в задачна форма на обучение в катедра „Наказателноправни науки“ при Юридическия факултет на ВСУ „Черноризец Храбър“

Основание за представяне на становището: участие в състава на научно жури, определено със Заповед № 689 от 10.10.2023 г. на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“

I. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Дисертационният труд на тема: „Престъпно управление на МПС в хипотезите на чл. 343в от Наказателния кодекс“, разработен от докторант Даниел Илиев, е посветен на сложен и социално ангажиран проблем, с особено място в съвременното научно и обществено пространство. През последните няколко години се забелязва абсолютната зависимост на българина от транспортните средства и най-вече към личния му автомобил. Наред с това сме свидетели на постоянно неспазване на правилата за безопасност на движението по пътищата. Никой не може и не трябва да остава безразличен към нарушаването на транспортната безопасност, което в някои случаи води и до тежки негативни последици.

На вниманието ни е представен труд върху актуална и значима проблематика, а резултатите от изследователската дейност на автора имат както научно-теоретичен, така и приложен характер. Дисертационният труд на Даниел Илиев е с общ обем от 280 стр. и е структуриран в увод, три глави, заключение, библиография (включени са 58 заглавия на български език, 9 заглавия на чужд език и 16 интернет източници), превод на увода на английски и руски език. Бележките под линия са 265. Организационно и съдържателно трудът предлага логика на научното изследване, съразмерност между отделните части.

В увода на дисертационното изследване ясно е подчертана актуалността и значимостта на темата. Авторът убедително извежда своите аргументи за необходимостта от осъществяването на подобно научно изследване – големият брой престъпления по чл. 343в от НК, които се извършват; последните изменения в разпоредбата на чл. 343в от НК, които създават известни проблеми при правоприлагането; противоречивата на места съдебна практика; липсата на съвременно изследване по проблема и др. Темата е изключително важна както за научната общност, така и за практикуващите юристи с оглед правилната квалификация на деянието и успешното му противодействие.

Глава първа е посветена на възникването и историческото развитие на транспортните престъпления по чл. 343в от НК. Направен е подробен исторически анализ на транспортното законодателство. По-конкретно е проследено включването на престъпното управление на МПС в системата на транспортните престъпления в българското наказателно законодателство. Направен е оценъчен анализ на последните изменения в разпоредбата на чл. 343в от НК, към които авторът отправя редица критични бележки, които доразвива в следващата глава. Съществено място в Глава първа заема и съдържателният сравнителноправен преглед на значителен брой чужди законодателства. Без съмнение това е една подходяща основа за извеждането на добри практики и формулиране на уместни предложения *de lege ferenda*.

В Глава втора авторът анализира подробно и целенасочено особеностите на обекта и обективната страна на транспортните престъпления по чл. 343в от НК, в т.ч. изпълнително деяние, средство за извършване на престъплението и други допълнителни обективни признания. Основно място тук е отредено на цялостния анализ на престъпния състав на чл. 343в, ал. 3 от НК, като са представени на преден план слабостите на законодателното решение за приемането на този законов текст. Научно вярно е изяснено съотношението между престъпните състави на чл. 343в, ал. 1 и ал. 3, както и тези на чл. 343в, ал. 2 и ал. 3 от НК. Специално внимание е отделено и на обстоятелството, че престъпният състав по чл. 343в, ал. 3 от НК изцяло дублира административното нарушение по чл. 177, ал. 1, т. 2 от Закона за движение по пътищата. Изяснени са проблемите, до които води това – нееднакво тълкуване и прилагане на двете разпоредби, нееднакво третиране на извършителите, проблеми по отношение приложението на принципа *non bis in idem*.

В своята теоретична част, изследването е ценно и за практикуващите юристи с оглед правилната правна квалификация на конкретно извършеното деяние. Разгледаните и коментирани тези в тази част от разработката са подкрепени с относима съдебна практика.

Глава трета е посветена на особеностите на субекта и субективната страна на транспортните престъпления по чл. 343в от НК. Важна част от анализа на всяко престъпление е изясняване особеностите на неговия субект. В тази връзка авторът компетентно изследва и изяснява допълнителните качества, които трябва да притежава едно лице, за да може да отговоря за транспортно престъпление по чл. 343в от НК. Във втората част от тази глава са разгледани особеностите на субективната страна на транспортните престъпления по чл. 343в от НК – формата на вина, изключващите вината обстоятелства – грешка и изпълнение на неправомерно дадена служебна заповед. Специално внимание е отделено на въпроса дали е осъществено от субективна страна деянието по чл. 343в, ал. 2 НК в случай, че наказателното постановление за санкциониране на деца по административен ред за управление на моторно превозно средство без съответно свидетелство за управление е връчено по реда на чл. 58, ал. 2 ЗАНН. Направеният анализ е изключително подробен и целенасочен, отденните тези са подкрепени с много съдебна практика, което позволява да се направят адекватни съществени и компетентни изводи.

В **заключението** са изведени основните изводи, до които стига авторът в резултат на направеното теоретико-правно изследване на транспортните престъпления по чл. 343в от НК.

II. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

В организационен и съдържателен план, трудът предлага добра съразмерност, свързаност и логика на научното изследване. Авторът демонстрира много добро познаване на проблематиката, като теория и практически решения, показва добри възможности за проучване и интерпретация на теоретични разработки, авторови тези и съдебна практика.

Представеното дисертационно изследване съдържа научни и научно-приложни резултати, сред които могат да се отличат:

- Разработването на дисертационно изследване на тема: „Престъпно управление на МПС в хипотезите на чл. 343в от Наказателния кодекс“ само по себе си е от полза както за теорията, така и за практиката. До този момент у нас няма самостоятелно

така всеобхватно научно изследване по поставения проблем. Изисква се научна и изследователска смелост, за да се посвети цяла дисертация на един единствен текст от Наказателния кодекс. Оттук основно проличава умението на автора да провежда научни изследвания, да анализира в детайли и да формира правдиви изводи и отправя уместни предложения.

- Отчитам като приносен момент детайлния теоретико-практичен анализ на новата разпоредба на чл. 343в, ал. 3 от НК. Изследването в тази си част е изключително полезно за практикуващите юристи.

- Като приносен момент може да се отбележи подробното изясняване на теоретични понятия, като „неправоспособност“, „съответно управление на моторно превозно средство“ и др.

- Полезнотта на научната разработка произтича и от големия брой съдебни актове, които авторът проучва, анализира и използва в подкрепа на различни тези по конкретни въпроси.

- В резултат на проведеното теоретико-практическо изследване, авторът извежда добре аргументирани предложения за усъвършенстване на законодателството в коментираната област, които могат да бъдат подкрепи.

III. Оценка на публикациите и авторефера на докторанта

Даниел Илиев представя шест публикации на български език по темата на дисертационното изследване. Чрез представената продукция докторантът изпълнява минималните национални изисквания за придобиване на образователна и научна степен „доктор“. Публикационната активност е показателна за трайния научен интерес на докторанта към изследвания по избраната тема.

Представеният автореферат към дисертационния труд е изгotten съобразно правилата и отразява съдържанието на труда обективно и пълно. В него научно вярно е определен обектът и предметът на изследването, ясно са конкретизирани целта и задачите на научната разработка. Ясно и точно са изяснени използваните методи за постигане на поставената цел и задачи.

IV. Бележки и препоръки

Препоръчвам на докторант Даниел Илиев да публикува своята дисертационна разработка, защото тя има съществени приносни моменти както за теорията, така и за практиката. В тази връзка предлагам на автора да изчиisti текста от ненужни повторения; да избягва употребата на 1 л., мн. ч. при начина на изразяване; да изчиisti текста от изрази като „съчинение“ (стр. 3 и 5), „сиреч“ (стр. 25 и 202) и др. подобни, които не са подходящи за подобно научно изследване; да подреди библиографията на източници на кирилица и източници на латиница. Тези бележки по никакъв начин не накърняват високата положителна оценка, която трудът заслужава.

V. Заключение

Представеният дисертационен труд на тема: „Престъпно управление на МПС в хипотезите на чл. 343в от Наказателния кодекс“ с автор Даниел Илиев удовлетворява всички изисквания на чл. 6 ал. 3 от ЗРАСРБ, съдържа научни и научно-приложни резултати, представляващи принос в науката, и показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания, както и способност за провеждане на самостоятелни научни изследвания и анализ на резултатите от тях по посока към изясняване концептуалните параметри на изследването в теоретичен и практически план.

Предвид всичко посочено, убедено давам своята **положителна оценка** и предлагам на научното жури да присъди образователна и научна степен „Доктор“ на Даниел Миленов Илиев в професионално направление 3.6. Право, докторска програма „Наказателно право“.

07.11.2023 г.

Благоевград

Член на научното жури:
[Handwritten signature]

/доц. д-р Н. Кръстева/